

84 P. E. BERGFALK – J. V. SNELLMAN 7.VII 1843
HUB, JVS handskriftssamling

Stockholm d. 7 Jul. 1843.

B<äste> B<roder>

Tack för ditt sista bref och för den interessanta discussion du nu genom tre bref fortsatt. Om der i många punkter ej verkat någon ändring i min öfvertygelse, har jag icke desto mindre lärt mycket nog, att känna mig tacksamt förbunden Nu torde det likväl vara tid att sluta detta ämne; och jag gör det ock; utan vidare tillägg än en förklaring af några ytranden, hvilka synas sårat. 10

Det ena är: »att det gör herrar filosofer mäktat godt att nödgas vara ärliga» Detta åsyftade ditt eget erkännande: att du stundom *smugit* dig till medgifvanden på erfarenhetens räkning, dem du sedan begagnat för den filosofiska bevisningen. Detsama göra filosoferne allmänt då de taga sig före att skriva om naturlära och rättslära. Det är och blir likväl ett ofog, som illa passar ihop med den förnäma aer de gifva sig, då de företaga sig att docera. Det andra är: att, *bland annat*, min egenskap af Svensk nog borde lära mig huru fåfängt hoppet är att bringa dig till erkännande af väsendtligt misstag. Jag h<a>r dermed alldeles ej satt i fråga din tillgifvenhet för det land der du är född. Jag trodde mig blott gifva tillkänna, det jag viste huru högt du upskattade mina landsmäns filosofiska anlag. Du har i två bref försäkrat, det du aldrig på Svenska skrifer något filosofiskt arbete. På detta språk har dock ett eller annat, kanske ej alldeles förkastligt filosofiskt arbete förut blifvit skrifvet, och jag kunde ej undgå att i förklaringen se ett uttryck af förnämhet, det jag verkligen trodde mig både hafva rätt och fog att så besvara. Man kan älska, utan att akta. En nation begär dock äfven det senare. Skulle nu verkligen Svenska filosofiska arbeten från den senare tiden vara af ringa filosofisk halt, och filosofiens studium här under sama tid råkat i förfall, synes ett sådant förhållande, som jag alls icke bestrider, utan tvärtom erkänner, väl icke förtjena ett så skarpt förkastande af hela nationens duglighet för dessa undersökningar, som ditt alldeles omotiverade ytrande i brefvet syntes innebära. Ditt nu senast lemnade ytrande om likheten mellan Svenskarnes och Fransmännens förhållande till »system» och »systematisk» innebär deremot intet förakt, och kan gerna af en Svensk erkännas äfven såsom förklaring, hvarföre du, som åt Hegelska systemets utbredande och utbildande egnat dig, ej vill på Svenska språket skriva något strängt vetenskapligt. Väl finner den, som läst fjerde punkten af ditt företal till din philosophiska elementarcurs andra häfte, att nyssberörda omdöme innehåller en hård dom; men man behöfver just ej så häftigt förskräckas derföre. 20 30 40

I allmänhet har du ansett mina ytranden skarpa. Jag har funnit dina likaså, »Hanc veniam damus, petimusque vicissim». Troligen har ingendera trott det vederparten skulle finna ytrandena så skarpa, som fallet tyckes varit. Dina begrepp om filosofens anspråk på rättens område skilja sig väl något från mina: dina begrepp om Svenska folkets kallelse för närvarande likaså. Du *talat* om *utveckling i allmänhet*. Jag tror, det hela Skandinaviska nordens står i detta ögonblick på vägen att beträda en bana, der Sverige är kalladt att spela en icke obetydlig rôle. Sådana utsigter delas svårligen af dig. Och härmed slut på detta ämne. 50

Nu till ett annat. Vill du och kan du hafva den godheten att skaffa

innelagda bref i Nordströms händer, gjorde du mig en särdeles tjenst. Var god och lägg ett nytt cuvert derom.

Tuus
Bergfalk.

10 85 J. V. SNELLMAN - C. W. AHRENBORG 15.VII
1843
HUB, SLS arkiv

H:r Lektoren C. W. Ahrenberg
i Wiborg.

Bästa Bror!

Genom vännen Ståhlberg vet jag, att Du godhetsfullt åtagit Dig mina kommissioner för Hæggström & Looström i Stöckholm, hvarför jag
20 på det förbindligaste tackar Dig. Saken lärer icke vara så lätt uppgjord icke heller, så vidt jag af Ståhlberg lärt känna förhållandena, hafva någon serdeles brådska. Men Hæggström, som i affärer är serdeles nitisk, skref mig till redan för några veckor sedan, förnämligast med anledning af något rykte om Tit. Cedervallers svåra obestånd, och manade till brådska med lagrets uttagande. Med notis härom ville jag dock icke besvära Dig. Men nu träffade jag i början af veckan härstädes en bror till Bonnier i Stöckholm, hvilken skulle resa till Viborg. Och då jag förmodade att han vore kommis icke blott för sin
30 broder, utan äfven för andra Stockholms förläggare, så beslöt jag att fästa Din uppmärksamhet på saken, emedan hans ankomst kanske kunde tvinga Cedervaller till cession. Ty värr kom jag dock ej annat ihåg, än att posten skulle afgå först om Fredagen och försummade så Onsdagsposten. Jag vill dock hoppas, att min försumlighet icke åstadkommit någon olägenhet. Till den har jag Gudnås så visst ännu att lägga en annan. Först då jag uppsökte Ståhlbergs sednaste bref, påfann jag nemligen hosföljande Inventarium, hvilket han ansåg nödigt hafva till hands vid lagrets mottagande. I sitt sednaste bref nämnde han likväl intet derom, och jag mottog pappret redan för flera månader sedan, hvarföre dess härvaro fallit ur mitt minne. Mätte nu icke väntan
40 på detsamma hafva fördröjt Dina åtgärder.

Se nu till Bästa Bror, hvad som ännu kan göras. Till den 8:de à 10 Augusti dröjer jag qvar härstädes. Men från den tiden måste Du, om nödigt blir, hafva besväret att korrespondera med Hæggström på Stöckholm, för beqvämlighetens skuld endast med honom. Det är klart att Du då debiterar, ej mindre för porto än för öfriga omkostnader. Det rätta vore väl, att Du till dessa förde äfven Ditt hafda besvär. Om Du icke vill gå in härpå, så hoppas jag, att så väl Hæggström som Looström skola visa sin tacksamhet i papper och tryck. Bed också
50 Ståhlberg icke vara prude i detta hänseende, utan till punkt och pricka uttaga, hvad Hæggström för honom bestämt. Det betyder både i det hela och för förläggarna icke stort att gifva en litteratörs bokhylla liten påfyllnad,

Nyheter har jag inga att gifva zum Besten. Kanske intresserar det Dig dock att veta, att Nordström är rest till Sverige, troligen för att underhandla angående Profession i Upsala. Om Du hört Consist(orii)